

Федотова Ганна Валеріївна,
доктор юридичних наук, професор,
начальник відділу ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна,
ORCID ID 0000-0002-7798-3143

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПОВНОВАЖЕННЯ КЕРІВНИКА ОРГАНУ ДІЗНАННЯ

У статті розглянуто питання реалізації організаційних і процесуальних повноважень керівника органу дізнання. Проаналізовано наявні теоретико-правові та науково-прикладні підходи до висвітлення проблемних аспектів, які формуються у керівника органу дізнання при реалізації його повноважень, зокрема щодо організації досудового розслідування кримінальних проступків. Сформовано та викладено пропозиції щодо удосконалення нормативних положень, якими визначено поняття керівника органу дізнання, а також врегульовано організаційні та процесуальні повноваження.

Ключові слова: дізнання, керівник органу дізнання, кримінальний проступок, підрозділи дізнання, дізнавач, кримінальне провадження.

Поява юридичного суб'єкта «керівника органу дізнання» обумовлена запровадженням у систему кримінальної юстиції інституту дізнання, який покликаний відповідно до внесених у законодавство змін, забезпечувати досудове розслідування кримінальних проступків, що становлять значну частку від загальної кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень. З метою забезпечення ефективного та дієвого механізму досудового розслідування кримінальних проступків, вказана процесуальна особа, а саме «керівник органу дізнання», яка виконує організаційні та процесуальні повноваження.

Загалом поняття «керівник» тлумачиться як службова особа, що наділена адміністративною владою відносно очолюваного нею колективу і здійснює внутрішню організаційне управління ним. Інше визначення керівника розкривається, як службова особа, призначена на посаду в порядку, передбаченому законодавством України, та наділена організаційними й іншими повноваженнями, визначеними чинним законодавством, підзаконними чи відомчими нормативно-правовими актами або відповідною службовою інструкцією.

У юридичній літературі висловлюється бачення щодо визначення керівника органу дізнання – як посадової особи, яка організовує дізнання [1, с. 67].

Процесуальні норми, зокрема з п. 7-1 ч. 1 ст. 3 КПК України визначають «керівника органу дізнання» – начальником підрозділу дізнання органу Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового

законодавства, органу Державного бюро розслідувань, а в разі відсутності підрозділу дізнання – керівник органу досудового розслідування [2].

У порівнянні поняття «керівник органу дізнання» з тлумаченням поняття «керівник органу досудового розслідування», викладеному у п. 8 ч. 1 ст. 3 КПК України, встановлюється, що до переліку посадових осіб, уповноважених забезпечувати керівництво органом досудового розслідування, належать не лише посадові особи керівного складу, а й їх заступники, таким чином, коло останніх посадових осіб є значно ширшим та вагомішим.

Отже, не віднесення категорії заступника керівника органу дізнання до кола осіб, на яких покладаються положення щодо організації досудового розслідування, фактично не дає підстав визнавати таких посадових осіб суб'єктами кримінального процесу, що в практичній діяльності може створити значущі процесуальні проблеми. Колізія підтверджується, наприклад тим, що параметри програмного забезпечення Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР) дозволяють посадовим особам, які обіймають посаду заступників начальника дізнання, призначати дізнавачів, які будуть здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків, що зі свого боку не узгоджується з вимогами чинного кримінального процесуального законодавства. Тому не виключено, що суди під час розгляду кримінальних проваджень, які розслідували дізнавачі на підставі доручень заступників начальника підрозділу дізнання, мають законні підстави визнати докази, отримані на підставі такого доручення, недопустимими.

У практичній діяльності посадові особи, які обіймають посади заступників начальників підрозділів дізнання, користуються повноваженнями, передбаченими ст. 39 КПК України. Ці особи є відповідальними за організацію роботи в підрозділі дізнання, стан досудового розслідування кримінальних проступків, виконання інших завдань підпорядкованих підрозділів дізнання.

Зокрема, начальник Управління дізнання уповноважений здійснювати організаційне і методичне забезпечення діяльності підрозділів дізнання Національної поліції України з розкриття та розслідування кримінальних проступків.

Отже, доцільним є розширення положень п. 7-1 ч. 1 ст. 3 КПК України шляхом доповнення кола осіб, віднесених до поняття «керівник органу дізнання», із зазначенням заступників начальників підрозділів дізнання.

Разом з тим, ураховуючи перелік кримінальних правопорушень, які за підслідністю належать до розслідування підрозділів Служби безпеки України, слід зазначити, що серед визначеного обсягу складів правопорушень спостерігається обмежена кількість лише злочинів, які можуть завдати найбільшої шкоди особі, суспільству, державі, загальній безпеці, і це цілком суперечить змісту кримінальних проступків. Тому логічним є те, що органи дізнання в цій правоохоронній службі не створювалися. Отже, поняття «керівник органу дізнання» потребує врегулювання в частині виключення словосполучення «органу безпеки» у зв'язку з відсутністю кримінальних проступків серед переліку кримінальних правопорушень, які належать до підслідності підрозділів Служби безпеки України.

Натомість, питання зарахування до поняття «керівник органу дізнання» посадових осіб державного органу спеціального призначення з правоохоронними функціями

потребує уточнення щодо врахування посадових осіб іншого державного органу Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ). У ч. 3 ст. 38 КПК України серед підрозділів дізнання і уповноважених осіб на провадження дізнання зазначаються підрозділи НАБУ. Відповідно до ч. 5 ст. 216 КПК України, до підслідності НАБУ належать кримінальні проступки, передбачені ч. 1 ст. 366-2 КК України «Декларування недостовірної інформації» та ст. 366-3 КК України «Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» [3], у зв'язку з чим доцільно доповнити визначення «керівник органу дізнання» положенням про те, що до керівників органу дізнання належать начальник та заступники начальника підрозділів дізнання НАБУ.

Викладене дає підстави запропонувати сформулювати поняття «керівник органу дізнання» як начальник підрозділу дізнання органу Національної поліції, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, підрозділу Державного бюро розслідувань, підрозділу Національного антикорупційного бюро та його заступників, які діють у межах своїх повноважень, а в разі відсутності підрозділу дізнання – керівника органу досудового слідства. Таке визначення може бути запропонованим для внесення змін і доповнень до п. 7-1 ч. 1 ст. 3 КПК України з метою врегулювання правового статусу керівника органу дізнання.

Щодо визначення поняття та видів «повноважень керівника органу дізнання», слід зазначити, що поняття «повноваження» юридична енциклопедія трактує як сукупність прав і обов'язків державних органів і громадських організацій, а також посадових та інших осіб, закріплених за ними в установленому законодавством порядку, для здійснення покладених на них функцій [4]. Отже, під повноваженнями «керівника органу дізнання» слід розглядати права і обов'язки цього суб'єкта, предмет відання, юридичне закріплення призначення, завдання та функції, що розглядаються як сукупність юридично установлених повноважень.

Зміст п. 19 ч. 1 ст. 3 та ч. 2 ст. 39-1 КПК України вказує на те, що керівника органу дізнання віднесено до сторони обвинувачення та наділено процесуальними повноваженнями, які дозволяють йому як організатору дізнання впливати на процес розслідування та здійснювати такі процесуальні повноваження (ч. 2 ст. 39-1 КПК України):

- визначати дізнавача, який здійснюватиме дізнання;
- відсторонювати дізнавача від проведення дізнання за ініціативою прокурора або з власної ініціативи та призначати іншого дізнавача за наявності підстав, передбачених КПК України, для його відводу (самовідводу) або неефективного дізнання;
- ознайомлюватися з матеріалами дізнання, давати дізнавачу письмові вказівки, що не суперечать рішенням і вказівкам прокурора;
- вживати заходів для усунення порушень вимог законодавства у разі їх допущення дізнавачем;
- здійснювати інші повноваження, передбачені КПК України [2].

Дискусійні запитання виникають щодо положень п. 1, ч. 2, ст. 39-1 КПК України, яким керівнику органу дізнання дозволяється визначати дізнавача, який здійснюватиме дізнання, оскільки законодавством не передбачено серед повноважень керівника органу

дівання визначати групу дівнавачів за кримінальним провадженням, на відміну від керівника органу досудового розслідування, який такими повноваженнями наділений. Тому, згадуючи програмне забезпечення ЄРДР, слід наголосити на змозі керівника підрозділів дівання призначати за кримінальним провадженням групу дівнавачів. Такі дії, на нашу думку, є обґрунтованими, оскільки вони обумовлені складнощами в розслідуванні певних категорій кримінальних проступків, що вимагають проведення великого обсягу процесуальних дій у короткі терміни здійснення дівання, і відповідно саме група дівнавачів сприяє ефективному та швидкому розслідуванню. Тому доцільно доповнити положення п. 1, ч. 2, ст. 39-1 КПК України з метою надання права керівнику органу дівання визначати дівнавача та групу дівнавачів, які здійснюватимуть дівання, із урахуванням специфіки скоєного кримінального проступку, до компетентностей та досвідченості дівнавачів.

У зв'язку з цим пропонуємо таку редакцію: «Керівник органу дівання уповноважений: 1) визначати дівнавача (дівнавачів) для здійснення дівання».

Крім того, враховуючи небезпечну ситуацію в умовах сьогодення у зв'язку із повномасштабним вторгненням на територію України військ російської федерації, вбачаємо за доцільне розширити повноваження керівникам органу дівання, за аналогією керівників досудового слідства, шляхом надання їм можливості під час дії воєнного стану своєю вмотивованою постановою, погодженою з прокурором, утворювати міжвідомчі групи дівнавачів з інших правоохоронних органів та визначати у їх складі старшого дівнавача, який керуватиме діями інших дівнавачів.

Зазначені процесуальні повноваження є складовою правового статусу будь-якого керівника органу дівання незалежно від його приналежності до того чи іншого правоохоронного органу чи займаної посади.

Щодо відомчих повноважень керівника органу дівання, то відповідно до Положення про організацію діяльності підрозділів дівання органів Національної поліції України, затвердженого наказом МВС від 20 травня 2020 року № 405, повноваження керівника органу дівання покладаються на начальника Управління дівання, начальників відділів (секторів) дівання ГУНП, відділів (секторів) дівання територіальних підрозділів поліції [5].

Управління дівання Національної поліції України – це структурний підрозділ центрального органу управління поліції, який підпорядковується Голові Національної поліції України, діяльність якого координується та контролюється заступником Голови Національної поліції України відповідно до розподілу функціональних (посадових) обов'язків [5]. Нормами Положення про Управління дівання Національної поліції України, затвердженого наказом Національної поліції України від 24 червня 2020 року № 501, визначено організаційні компетенції начальника Управління дівання, до яких належать:

- здійснення безпосереднього керівництва діяльністю Управління, організація виконання завдань і функцій, покладених на Управління, та персональна відповідальність за належне їх виконання;

- видання, відповідно до Конституції України та законів України, інших актів

законодавства України, наказів організаційно-розпорядчого характеру, доручень та прийняття рішень, організація та контроль їх виконання;

- затвердження посадових інструкцій (функціональних обов'язків) поліцейських і працівників Управління, здійснення контролю за їх виконанням;

- організація та забезпечення у визначеному порядку добору, розстановки та переміщення працівників Управління з урахуванням їх кваліфікаційних вимог і спеціалізації, дотримання ними службової дисципліни, а також формування кадрового резерву;

- внесення керівництву Національної поліції України пропозицій щодо вдосконалення структури і зміни штатної чисельності Управління та підрозділів дізнання територіальних органів Національної поліції України;

- перевірка за дорученням Голови Національної поліції України в межах компетенції стану виконання підрозділами дізнання територіальних органів Національної поліції України та уповноваженими особами законодавства України, наказів, доручень, рішень нарад керівництва Національної поліції України;

- організація у визначеному порядку атестування поліцейських та оцінювання результатів службової діяльності державних службовців Управління, внесення керівництву Національної поліції України пропозицій щодо присвоєння спеціальних звань поліцейським і рангів державним службовцям Управління;

- внесення в межах фонду оплати праці (грошового забезпечення) керівництву Національної поліції України пропозиції щодо здійснення виплати грошового забезпечення (заробітної плати), матеріальних допомог, надбавок, доплат, надання пропозиції щодо преміювання працівників Управління та забезпечення інших соціальних гарантій у межах передбачуваних асигнувань і пропозиції стосовно відрядження працівників Управління;

- забезпечення накопичення у процесі інформаційно-аналітичної діяльності статистичних, аналітичних, службових та інших матеріалів за напрямками діяльності Управління, обробка персональні даних у межах повноважень, передбачених законом;

- забезпечення у встановленому порядку взаємодії зі структурними підрозділами центрального органу управління поліції, територіальними органами Національної поліції України, органами державної влади, суб'єктами, що здійснюють судово-експертну діяльність, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності та підпорядкування, а також правоохоронними органами іноземних держав і міжнародними організаціями з питань, які належать до компетенції Управління;

- представлення за дорученням керівництва Національної поліції України інтересів поліції у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування та громадськими об'єднаннями з питань, що належать до компетенції Управління;

- контроль за станом діловодства в Управлінні, здійснення контролю за станом збереження державної таємниці та іншої інформації з обмеженим доступом, а також за дотриманням працівниками Управління режиму секретності, у визначеному порядку вжиття заходів з питань матеріально-технічного, фінансового та іншого забезпечення діяльності Управління;

- організація в межах компетенції цільової перевірки службової діяльності підрозділів дізнання територіальних органів Національної поліції України та уповноважених осіб, заслуховування звітів їх керівників з питань, що належать до компетенції Управління. Внесення керівництву органів поліції пропозиції щодо проведення службових розслідувань стосовно працівників підрозділів дізнання територіальних органів Національної поліції України та уповноважених осіб, які допустили порушення службової дисципліни та законності;

- підписування в межах своїх повноважень від імені Управління листів, звернень, повідомлень та інших документів, пов'язаних із виконанням завдань і функцій Управління;

- організація та контроль в Управлінні роботи зі зверненнями громадян, депутатськими зверненнями та запитами народних депутатів України, запитами на інформацію, проведення особистого прийому громадян;

- сприяння в межах своїх повноважень забезпеченню реалізації єдиної державної політики, спрямованої на досягнення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

- дотримання в межах компетенції принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у своїй діяльності;

- забезпечення в межах компетенції виконання нормативно-правових актів з питань дотримання рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії дискримінації за ознакою статі та сексуальним домаганням;

- уживання заходів щодо забезпечення безпеки, збереження життя та здоров'я працівників Управління під час виконання ними службових обов'язків;

- здійснення інших повноважень, які випливають із покладених на Управління завдань та визначених законодавством України [6].

Викладене дає підстави стверджувати, що повноваження керівника органу дізнання є досить широкими і дозволяють йому здійснювати низку функцій. Ми погоджуємось із думкою О.С. Нестеренко, що повноваження керівника органу дізнання поділяються на організаційні, що регламентуються нормативно-правовими актами, та процесуальні, визначені як нормативно-правовими актами, так і кримінальним процесуальним законодавством України [7, с. 131]. Слід зазначити, що до процесуальних повноважень, згідно з наказом МВС від 20 травня 2020 року № 405 «Положення організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України», керівник органу дізнання як самостійна процесуальна фігура в особі начальника управління дізнання Національної поліції України, наділений організаційними функціями щодо:

- здійснення організаційного і методичного забезпечення діяльності підрозділів дізнання Національної поліції України з розкриття та розслідування кримінальних проступків. Відповідні заходи забезпечуються за рахунок процесів завчасного планування, стратегічного мислення, здатності ефективного розподілу завдань і надання доручень під час здійснення дізнання;

- організації та проведення в установленому порядку заслуховування керівників відділів (секторів) дізнання ГУНП з питань службової діяльності підрозділів дізнання відділів (секторів) ГУНП та територіальних підрозділів поліції;

- вивчення стану досудового розслідування кримінальних проступків. Організація досудового розслідування у формі дізнання здійснюється в стислі строки за умови швидкого складання плану досудового розслідування кримінальних проступків, розподілення завдань між усіма учасниками сторони обвинувачення для якомога швидшого, повного та всебічного дослідження наявних доказів, з метою узагальнення результатів цієї діяльності, представлення процесуальному керівникові й направлення до суду матеріалів кримінального провадження;

- організації розгляду та вирішення в установленому законодавством порядку запитів і звернень, що надійшли до Управління дізнання, у зв'язку з проведенням дізнавачами досудового розслідування [5].

На начальника відділу (сектору) дізнання ГУНП покладено повноваження щодо:

- організації здійснення підрозділом дізнання ГУНП розслідування кримінальних проступків, віднесених до підслідності органів Національної поліції України;

- надання практичної і методичної допомоги підрозділам дізнання територіальних підрозділів поліції в організації їх діяльності, здійснення перевірки їх роботи; розроблення та вжиття заходів із підвищення ефективності роботи дізнавачів, усунення наявних недоліки;

- організація та проведення заслуховування керівників підрозділів дізнання територіальних підрозділів поліції з питань службової діяльності підрозділів дізнання, у тому числі стану взаємодії між дізнавачами та оперативними підрозділами ГУНП у запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні; за наявності підстав ініціювання питання щодо проведення службового розслідування; уживання інших заходів щодо усунення порушень дізнавачами вимог законодавства;

- виклик до відділу (сектору) дізнання ГУНП для заслуховування стану досудового розслідування кримінальних проступків працівників дізнання територіальних підрозділів поліції;

- ознайомлення з матеріалами дізнання, видання в кримінальних провадженнях письмових вказівок дізнавачам, що не суперечать рішенням і вказівкам прокурора;

- відсторонювання дізнавача від проведення дізнання, призначення іншого дізнавача за наявності підстав, передбачених КПК України, або порушення клопотання перед органами прокуратури відповідного рівня про передачу кримінального провадження до іншого підрозділу дізнання;

- організація та забезпечення взаємодії дізнавачів підрозділів дізнання з іншими підрозділами Національної поліції, слідчими та детективами інших правоохоронних органів, суб'єктами, що здійснюють судово-експертну діяльність, підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, а також прокурорами, які здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням;

- аналіз діяльності підрозділів дізнання ГУНП і територіальних підрозділів поліції, здійснення розроблення та вжиття заходів, спрямованих на вдосконалення організації досудового розслідування кримінальних проступків, підвищення якості дізнання та скорочення його строків, забезпечення законності під час здійснення дізнання, відшкодування збитків, завданих кримінальними проступками;

- забезпечення достовірності звітності та облік даних про характер, обсяг і результати роботи підрозділів дізнання ГУНП і територіальних підрозділів поліції та працівників поліції інших підрозділів органів Національної поліції України, які уповноважені здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків у межах територіальної юрисдикції ГУНП;

- організація розгляд та вирішення в установленому законодавством порядку запитів і звернень, що надійшли до відділу (сектору) дізнання ГУНП, у зв'язку з проведенням дізнавачами досудового розслідування кримінальних проступків [5].

Серед повноважень начальника відділу (сектору) дізнання територіального підрозділу поліції слід визначати:

- керування діяльністю відділу (сектору) дізнання територіального підрозділу поліції та відповідальність за виконання покладених на нього завдань, додержання дізнавачами вимог законодавства України;

- організація та забезпечення постійного моніторингу стану оперативної обстановки на території обслуговування й реагування на її зміни;

- забезпечення в межах компетенції взаємодії відділу (сектору) дізнання територіального підрозділу поліції та підрозділів оперативно-технічних заходів ГУНП щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій, передбачених ч. 2 ст. 264 та ст. 268 КПК України, оперативними підрозділами ГУНП та міжрегіональними територіальними органами поліції; забезпечує ефективне використання дізнавачами оперативної інформації під час досудового розслідування кримінальних проступків, розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду;

- організація та забезпечення взаємодії дізнавачів з іншими підрозділами Національної поліції, слідчими та детективами інших правоохоронних органів, суб'єктами, що здійснюють судово-експертну діяльність, підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, а також прокурорами, які здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням;

- заслуховування на оперативних нарадах звіти з питань розслідування кримінальних проступків працівників відділу (сектору) дізнання територіального підрозділу поліції та інших працівників поліції, уповноважених на здійснення дізнання, уживає заходів щодо усунення недоліків дізнання;

- встановлення спеціалізації дізнавачів у розслідуванні кримінальних проступків окремих категорій;

- у разі встановлення в розпочатому дізнавачем кримінальному провадженні ознак злочину, негайно повідомити про це керівника органу досудового розслідування відповідного територіального підрозділу поліції з метою вирішення питання про визначення підслідності злочину, а в разі встановлення, що кримінальний проступок учинив неповнолітній, визначення дізнавача, спеціально уповноваженого на здійснення дізнання щодо неповнолітніх;

- розглядання заяви і повідомлення про кримінальні проступки, що надходять до територіального підрозділу поліції, а також інших матеріалів про кримінальні проступки, виявлених працівниками поліції, і забезпечення невідкладного, але не

пізніше 24 годин після надходження, внесення дізнавачами відповідних відомостей про кримінальні проступки ЄРДР та повідомлення прокурора про початок досудового розслідування;

- забезпечення чергування дізнавачів у складі слідчо-оперативних груп для їх виїзду на місце події за заявами і повідомленнями про кримінальні проступки;

- вивчення кримінальних проваджень і надання дізнавачам письмових вказівок, що не суперечать рішенням і вказівкам прокурора, контроль за їх виконанням;

- здійснення контролю за своєчасністю та повнотою внесення дізнавачами відомостей до ЄРДР, відповідністю даних про попередню правову кваліфікацію кримінальних проступків матеріалам кримінального провадження; достовірністю даних про результати розслідування у кримінальних провадженнях та про їх рух, об'єктивністю відображення відомостей в ЄРДР і звітах про результати роботи органів досудового розслідування; своєчасністю здачі до архіву підрозділів інформаційно-аналітичного забезпечення закритих кримінальних проваджень;

- заслуховування дізнавачів, інших працівників поліції, уповноважених на проведення дізнання, з питань досудового розслідування кримінальних проступків;

- запобігання фактам втручання у процесуальну діяльність дізнавачів осіб, що не мають на те законних повноважень, уживання заходів щодо припинення втручання у процесуальну діяльність дізнавачів;

- щокварталу організувати перевірки стану та умов зберігання вилучених у кримінальному провадженні речових доказів і документів та забезпечення контролю за правильністю ведення документів щодо їх прийому, обліку, передачі;

- забезпечення достовірності звітності та обліку даних про характер, обсяг і результати роботи відділу (сектору) дізнання територіального підрозділу поліції та працівників поліції інших підрозділів органів Національної поліції України, які уповноважені здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків, у межах юрисдикції територіального підрозділу поліції, у складі якого діє підрозділ дізнання;

- розгляд документів, які надійшли від органів прокуратури та суду, з питань здійснення дізнання;

- організація розгляду і вирішення в установленому законодавством порядку запитів і звернень, що надійшли у зв'язку з проведенням дізнавачами досудового розслідування кримінальних проступків [5].

Викладене вище дає підстави констатувати, що норми Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України, затвердженого наказом МВС від 20 травня 2020 року № 405 у розділі «Повноваження керівників підрозділів дізнання», фактично дублюють аналогічні положення, викладені в КПК України, з огляду на регіональний та ієрархічний фактори функціонування НП України як органу правопорядку загальнонаціонального масштабу (покладаючи повноваження на керівників різного рангу: начальника УД; начальника відділу (сектору) дізнання ГУНП; начальника відділу (сектору) дізнання територіального підрозділу поліції).

Водночас, незважаючи на факт дублювання, відомчі нормативно-правові документи до змісту діяльності керівника органу дізнання відносять широкий спектр

засад, до яких обов'язково входять аналіз, планування, організація, облік і контроль, що дає підстави стверджувати про розпорядчий, виконавчий та контролюючий характер, притаманний процесуальним повноваженням керівника органу дізнання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дізнання: навч. посібник / Р.І. Благута, О.І. Гарасимів, Ю.В. Гуцуляк та ін.; за заг. ред. А.Я. Хитри. Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 340 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream> (дата звернення: 11.09.2023).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. Відом. Верховної Ради України. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст. 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 11.09.2023).
3. Кримінальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2001. № 25–26. Ст. 131. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14?find=1&text=+366#w1_1 (дата звернення: 11.09.2023).
4. Юридична енциклопедія <https://cyclop.com.ua/content/view/924/58/1/18/#38268> (дата звернення: 11.09.2023).
5. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України, затверджене наказом МВС України від 20 травня 2020 року № 405, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03 червня 2020 року № 491/34774. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text> (дата звернення: 11.09.2023).
6. Положення про Управління дізнання Національної поліції України: наказ Національної поліції України від 24 червня 2020 року № 501, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03 червня 2020 р. за № 491/34774.
7. *Нестеренко О.С.* Правовий статус керівника органу досудового розслідування. Проблеми законності. 2014. Вип. 127. С. 129–136.

REFERENCES

1. Diznannia. "Inquest: education manual / R.I. Blahuta, O.I. Harasimov, Yu.V. Hutsuliak and others; in general ed. A.Ya. Khytra, Lviv: Lviv State University of Internal Affairs, 2021. 340 p. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream>. (Date of Application: 11.09.2023) [in Ukrainian].
2. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy. "Criminal Procedure Code of Ukraine": Law of Ukraine of April 13, 2012, No. 6551-VI. 2012, No. 4651-VI. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2013. No. 9-10, No. 11-12, No. 13. Art. 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. (Date of Application: 11.09.2023) [in Ukrainian].
3. Kryminalnyi kodeks Ukrainy. "Criminal Code of Ukraine". Information of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR). 2001. No. 25-26. Art. 131. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14?find=1&text=+366#w1_1. (Date of Application: 11.09.2023) [in Ukrainian].
4. Yurydychna entsyklopediia. "Juridical encyclopedia". URL: <https://cyclop.com.ua/content/view/924/58/1/18/#38268>. (Date of Application: 11.09.2023) [in Ukrainian].
5. Polozhennia pro orhanizatsiiu diialnosti pidrozdiliv diznannia orhaniv Natsionalnoi politsii Ukrainy. "Regulations on the organization of the activities of the investigation units of the National Police of Ukraine, approved by the order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated May 20, 2020 No. 405, registered in the Ministry of Justice of Ukraine on June 3, 2020 No. 491/34774". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>. (Date of Application: 11.09.2023) [in Ukrainian].
6. "Regulations on the Investigation Department of the National Police of Ukraine": order of the National Police of Ukraine dated June 24, 2020 No. 501, registered in the Ministry of Justice of Ukraine on June 3, 2020 under No. 491/34774 [in Ukrainian].

© Fedotova Hanna, 2023

7. *Nesterenko, O.S.* (2014). Pravovyi status kerivnyka orhanu dosudovoho rozsliduvannia. "Legal status of the head of the pretrial investigation body". Problems of legality. Issue 127. P. 129-136 [in Ukrainian].

UDC 343.12

Fedotova Hanna,
Doctor of Juridical Sciences, Full Professor, Head of the Department,
State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-7798-3143

ORGANIZATIONAL AND PROCEDURAL AUTHORITY OF THE INQUIRY BODY HEAD

The article discusses the implementation of the organizational and procedural powers of the head of the inquiry body.

To regulate the legal status of the head of the inquiry body, it is proposed to amend Clause 7-1, Part 1, Article 3 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. The proposed changes aim to define the "head of the investigation body" as the head of the investigation division of the National Police. The body responsible for monitoring compliance with tax legislation includes the division of the State Bureau of Investigation, the division of the National Anti-Corruption Bureau, and their deputies acting within the scope of their powers. In the absence of an inquiry unit, the head of the pre-trial investigation body assumes this responsibility.

Furthermore, given the dangerous situation resulting from the Russian invasion of Ukraine, the author recommends increasing the authority of inquiry leaders, similar to pre-trial investigations. This can be achieved by allowing them to form inter-agency groups of investigators from other law enforcement agencies with the agreement of the prosecutor. Additionally, a senior inquiry officer should be appointed to oversee the actions of other inquiry officers.

The author outlined a number of measures to enhance the authority of the inquiry-in-charge, enabling them to perform additional functions.

The article notes the efficiency and effectiveness of the procedural activity of the head of the body of inquiry, the ability to act universally and effectively, providing the ultimate need of society in the systematic protection of rights and freedoms, legitimate interests of man and citizen.

It is concluded that the norms of the Regulations on the organization of the activities of the inquiry units of the National Police of Ukraine, approved by the MIA Order No. 405 of May 20, 2020 in the section "Powers of the heads of inquiry units", actually duplicate similar provisions set out in the Criminal Procedural Code of Ukraine, taking into account regional and hierarchical factors of functioning of the Emergency Department of Ukraine as a national law enforcement body (assigning powers to the heads of different ranks: the head of the department of Internal Affairs; the head of the department (sector) of inquiry of the Main

© Fedotova Hanna, 2023

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2023.4\(62\).20](https://doi.org/10.36486/np.2023.4(62).20)

Issue 4(62) 2023

<https://naukaipravohorona.com/>

Department of National Police; the head of the department (sector) of inquiry of the territorial police unit).

Keywords: inquiry, head of the inquiry body, criminal misdemeanor, subdivisions of inquiry, inquirer, criminal proceedings.

Отримано 22.11.2023